

سازمان نظام مهندسی ساختمان
«شورای مرکزی»

تاریخ: ۱۳۹۳/۰۵/۱۴

شماره: ۱۴۷۲۱/ش م

پیوست: ندارد

بسمه تعالی

جناب آقای مهندس / دکتر (ترکان، اژدری مقدم، اسماعیلی، الماسی، آیت الهی، باقرزاده محاسفی، بدیعی، بهادری، بیات ماکو، حق بین، رمضانی، سنایی دشتی، شیرزادی، صالحی عالی، عبدی پور، فرج زاده ها، قناعت، مشیری، نامداززنگنه، ولدان، هاشمی، یزدانی، یونسیان، اله دادی، پزشکی، چاوشی، خان احمدلو، شهامت، شیرمحمدی، علی نیا) و سرکارخانم دکتر کاظمی

اعضای محترم شورای مرکزی دوره ششم (کلیه اعضای اصلی و علی البدل)

سلام علیکم؛

احتراماً، لایحه پیشنهادی قانون نظام مهندسی کشور که در جلسه شماره ۱۷۹ مورخ ۱۳۹۳/۰۵/۲۲ شورای مرکزی توسط آقای دکتر منوچهر شیبانی اصل مدیرکل محترم دفتر سازمانهای مهندسی و تشکلهای حرفه‌ای وزارت راه و شهرسازی ارائه می‌گردد، جهت بررسی و اظهارنظر ارسال میگردد.

حجت‌اله عامری
نایب رئیس اول سازمان نظام مهندسی ساختمان

رونوشت:

- رؤسای محترم کلیه استانها جهت بررسی و اظهارنظر.
- مشاورین محترم سازمان جهت بررسی و اظهارنظر.

بسمه تعالی

لایحه

قانون نظام مهندسی کشور

نسخه نهائی

تهیه شده توسط

عباس آخوندی

در

شرکت خدمات مدیریت ایرانیان

فهرست مطالب

فصل اول : کلیات	۱
الف - تعاریف	۱
ب - اهداف قانون	۳
فصل دوم : حقوق و تکالیف مهندسان و رعایت اخلاق حرفه‌ای	۳
الف - حقوق مهندسان	۳
ب - تکالیف و مسئولیتهای مهندسان	۴
پ - اصول اخلاق حرفه‌ای	۶
فصل سوم : سازمان‌های نظام مهندسی	۷
الف - گروههای مهندسی	۷
ب - شخصیت قانونی سازمان های نظام مهندسی و اعضای آن ها:	۸
پ - اهداف کلی سازمان های نظام مهندسی	۸
ت - نحوه تشکیل سازمان نظام مهندسی، اساسنامه، تشکیلات و ارکان آن	۹
ث - وظایف و اختیارات سازمان های نظام مهندسی	۱۲
ج - پروانه های مهندسی حرفه‌ای و کاردانی و آزمون‌های تخصصی	۱۴
چ - امور انتظامی مهندسان و کاردان ها	۱۶
چ - منابع درآمدی سازمان نظام مهندسی	۲۱
ح - فدراسیون سازمانهای نظام مهندسی کشور	۲۲
فصل چهارم : وظایف دولت	۲۲

لایحه قانون نظام مهندسی کشور

فصل اول : کلیات

الف - تعاریف

- ماده ۱- در این قانون کلمات و عبارات زیر در معانی مشروح مربوط به کار رفته‌اند:
- ۱-۱- **مهندسی** شاخه ای از علوم و فناوری است که در بین اهل علم و حرفه به عنوان مهندسی شناخته شود. و توسط نظام آموزش عالی کشور و یا طبق مقررات رسماً از آن به این عنوان یاد گردد.
- ۲-۱- **فعالیت حرفه ای مهندسی** به عرضه خدمات و یا انجام فعالیت‌های مهندسی مسئولیت آوری از قبیل مطالعه، بازرسی، ارزیابی، برنامه ریزی، طراحی، اجرای تأسیسات، سازه ها، ماشین آلات، مدارها، ساختمانها، ابزار و یا سایر پروژه هایی از این دست و هم چنین مدیریت هر یک از خدمات و یا فعالیت‌های یاد شده و یا نظارت بر فرایند اجرا و یا تولید به منظور مطابقت عملیات اجرا و یا تولید با مشخصات و طراحی در این گونه پروژه ها برای کارفرمایان دولتی، عمومی و خصوصی اطلاق می شود.
- ۳-۱- **مهندس** شخص حقیقی دارنده مدرک دانشگاهی معتبر می باشد که در دانشنامه وی عنوان مهندس قید شده باشد و یا وسیله وزارت علوم تحقیقات و فناوری و یا آنکه طبق این قانون و مقررات ناشی از آن در حکم مهندس شناخته شود.
- ۴-۱- **مهندس کار آموز مهندسی** است که به دریافت پروانه مهندسی حرفه‌ای نائل نشده است و به منظور کسب صلاحیت حرفه ای کار آموزی می کند.
- ۵-۱- **مهندس حرفه‌ای** در این قانون به مهندسی اطلاق می شود که صلاحیت اشتغال به فعالیت‌های حرفه ای مهندسی و پذیرش مسئولیت فعالیت‌های مذکور را از طریق بکارگیری دانش و فناوری مهندسی داشته باشد.
- ۶-۱- **مهندس حرفه ای خبره** در این قانون به مهندس حرفه ای اطلاق می شود که در انجام فعالیت‌های حرفه ای مهندسی دارای توانایی صدور نظریه کارشناسی مهندسی باشد، به نحوی که بتواند از فناوری های موجود و یا نو استفاده نموده و یا در صورت ضرورت اقدام به نوآوری و یا قضاوت مهندسی کند. مهندس خبره ممکن است در انجام فعالیت‌های حرفه ای مهندسی اقدام به توسعه و اعمال فناوری های جدید نموده و مجاز است که روشهای نوین را در انجام آنها با مسئولیت خود بکار گیرد. آرای مهندسان خبره در مراجع رسمی کشور قابل استناد می باشد.
- ۷-۱- **شخص حقوقی مهندس حرفه ای** به هر گونه شخصیت حقوقی تحت هر نامی از قبیل مؤسسه، شرکت، دفتر یا نظایر آنها اطلاق می شود که برای انجام فعالیت‌های حرفه ای مهندسی در چارچوب مقررات این قانون و سایر قوانین جاری کشور تأسیس شده و برای فعالیت خود پروانه مهندسی حرفه‌ای گرفته باشد. از

- این پس هر جا در این قانون از مهندس حرفه ای ذکری به میان می آید منظور اعم از اشخاص حقیقی و حقوقی مهندسی حرفه ای است در مواردی که یکی از آنها مد نظر باشد، بطور مشخص نام برده خواهد شد.
- ۸-۱- **رشته مهندسی** به هر یک از رشته‌های مهندسی که برای آن دوره کارشناسی دانشگاهی وجود دارد و یا آنکه در عرف فعالیتهای حرفه ای مهندسی به عنوان یک رشته مهندسی شناخته شده و طبق این قانون و مقررات ناشی از آن به رسمیت شناخته شود اطلاق می گردد .
- ۹-۱- **گرایش تخصصی مهندسی** به هر یک از گرایش‌های تخصصی که در ادامه دوره کارشناسی یک رشته مهندسی به عنوان دوره کارشناسی ارشد یا دکتری در دانشگاه‌ها و یا مراکز آموزش عالی مهندسی ارائه می‌شود و یا در عرف اهل حرفه به عنوان گرایش تخصصی اشتهار داشته و طبق این قانون و مقررات ناشی از آن به رسمیت شناخته شود اطلاق می گردد.
- ۱۰-۱- **گروه مهندسی** به تعدادی از رشته‌ها و گرایش‌های تخصصی مهندسی که دارای اشتراکات و تعامل علمی و حرفه‌ای وسیع با یکدیگر هستند اطلاق می شود.
- ۱۱-۱- **پروانه مهندسی حرفه‌ای** مدرکی است که به موجب آن صلاحیت مهندس حرفه ای برای اشتغال به فعالیتهای حرفه مهندسی معین و قبول مسئولیتهای حرفه ای ناشی از آن براساس این قانون احراز و صادر می‌شود.
- ۱۲-۱- **پروانه کاردانی** مدرکی است که به موجب آن صلاحیت دارنده‌اش برای انجام فعالیت حرفه ای معینی مرتبط با خدمات مهندسی و قبول مسئولیتهای حرفه ای ناشی از آن براساس این قانون احراز و صادر می‌شود.
- ۱۳-۱- **مسئولیت حرفه‌ای مهندسی** مسئولیتی است که یک مهندس حرفه ای به موجب قانون، قرارداد یا عرف اهل حرفه در انجام فعالیتهای مهندسی حرفه ای در قبال جامعه، همکاران یا اشخاص ثالث به عهده دارد.
- ۱۴-۱- **حدود صلاحیت** به میزان توانایی انجام و پذیرش مسئولیت یک مهندس حرفه‌ای در انجام فعالیتهای حرفه ای مهندسی مطابق قانون، آیین نامه‌ها، مقررات و استانداردهای پذیرفته شده ملی و عنداللزوم بین المللی فعالیتهای حرفه ای مهندسی اطلاق می شود.
- ۱۵-۱- **نظام مهندسی** به مجموعه اشخاص حقیقی و حقوقی و سازمانها، نهادها و انجمنهایی که در فعالیتهای حرفه ای مهندسی اعم از دولتی، تعاونی و خصوصی اشتغال یا مداخله مجاز و هم چنین قوانین، مقررات، آئین‌نامه‌ها، استانداردها و دستورالعمل‌های قانونی ناظر بر روابط بین آنها، و ناظر برانجام فعالیتهای حرفه ای مهندسی و هم چنین ناظر بر روابط بین ارائه کنندگان محصولات و خدمات مهندسی و خریداران آنها به انضمام روابطی که در عرف جامعه و اهل حرفه بر این فعالیت‌ها حاکم است و هیچ قانونی آنها را منع نکرده است اطلاق می شود.
- ۱۶-۱- **سازمان نظام مهندسی** یگانه سازمان رسمی مهندسان هر یک از گروههای مهندسی شناخته شده در این قانون و مقررات ناشی از آن است.
- ۱۷-۱- **شورای توسعه مهندسی کشور** شورایی است متشکل از تعدادی از مقامات دولتی و مهندسان حرفه ای و یا خبره به انتخاب هیئت وزیران که مطابق این قانون تشکیل می‌شود تا به تصمیم گیری های دولت در امر توسعه مهندسی کشور مطابق شرحی که در این قانون خواهد آمد کمک نماید.

۱۸-۱- فدراسیون سازمانهای نظام مهندسی کشور اتحادیه‌ای است که توسط سازمانهای نظام مهندسی در سطح کشور تشکیل می‌شود و منحصر به فرد خواهد بود.

ب - اهداف قانون

ماده ۲- هدف از وضع و اجرای این قانون به شرح زیر است:

- ۱-۲- ارتقای دانش فنی و توسعه فناوریهای مهندسی در راستای دستیابی به توسعه مبتنی بر دانایی.
- ۲-۲- افزایش بهره‌وری منابع انسانی، اقتصادی و طبیعی کشور و حفظ محیط زیست در انجام فعالیتهای حرفه ای مهندسی در راستای دستیابی به توسعه پایدار.
- ۳-۲- ارتقای دانش حرفه‌ای مهندسان حرفه ای ایران و بالابردن کیفیت و استاندارد انجام فعالیتهای حرفه ای مهندسی و روزآمد کردن آن.
- ۴-۲- پایداری و توسعه بازارهای منصفانه فعالیتهای حرفه ای مهندسی، تسهیل ورود مهندسان حرفه ای جدید به بازار، جلوگیری از ایجاد انحصار در این بازارها و حصول اطمینان از شفافیت گردش اطلاعات در این بازارها.
- ۵-۲- توسعه مبادلات بین‌المللی خدمات و محصولات مهندسی بنفع اقتصاد ملی.
- ۶-۲- به وجود آوردن ابزار قانونی به منظور تنسيق و اعمال نظم در امور مربوط به مشاغل و حرفه‌های مهندسی و حمایت و دفاع از حقوق صنفی، حرفه‌ای و حیثیت اجتماعی اعضای سازمان‌های نظام مهندسی کشور در مقابل افراد فاقد پروانه مهندسی حرفه ای و یا کاردانی.
- ۷-۲- ایجاد مرجعیت تخصصی حرفه ای ملی برای هر یک از رشته‌ها و گروه‌های مهندسی در کشور.
- ۸-۲- ترویج اصول اخلاق حرفه‌ای در بین مهندسان و صاحبان حرفه‌های مهندسی.
- ۹-۲- به وجود آوردن ابزار قانونی به منظور منع مداخله اشخاص فاقد صلاحیت در انجام فعالیتهای حرفه ای مهندسی.
- ۱۰-۲- صیانت از حقوق مردم در استفاده از خدمات تخصصی مهندسان و صاحبان حرفه‌های مهندسی.

فصل دوم : حقوق و تکالیف مهندسان و رعایت اخلاق حرفه‌ای

الف - حقوق مهندسان

- ماده ۳- کلیه مهندسان حرفه‌ای علاوه بر حقوق اساسی و حقوق مدنی شهروندان ایرانی مذکور در قوانین جاری کشور از حقوق حرفه ای زیر نیز برخوردار می‌باشند. دولت و سازمان های نظام مهندسی باید تدابیر لازم برای برخورداری مهندسان از این حقوق را فراهم آورند:
- ۱-۳- ورود آسان به و دسترسی به اطلاعات شفاف بازارهای رقابتی و منصفانه فعالیتهای حرفه ای مهندسی.
 - ۲-۳- برخورداری از حمایت‌های قانونی برای ورود به بازارهای بین المللی و هم چنین رقابت با بنگاه‌های خارجی در سر زمین ایران.
 - ۳-۳- برخورداری از حمایت‌های مادی و قانونی در زمینه توسعه فعالیتهای حرفه ای مهندسی، فناوریهای نوین و حقوق مالکیت معنوی.
 - ۴-۳- استفاده از خدمات نوین بیمه مسئولیت های حرفه ای ومهندسی در سطح ملی و بین المللی.
 - ۵-۳- عضو شدن در سازمان های نظام مهندسی مرتبط و برخورداری از حقوق و امتیازات اعضا، و هم چنین عضو شدن در ارکان سازمان های مذکور در صورت داشتن شرایط لازم برای عضویت در هر کدام.

- ۳-۶- برخوردار شدن از حرمت اجتماعی یک مهندس حرفه‌ای.
- ۳-۷- برخورداری از خدمات و کمکهای حرفه‌ای و رفاهی که بصورت عام و بدون تبعیض برای مهندسان هم رشته و هم گروه وی در نظر گرفته شده است.
- ۳-۸- ارائه خدمات مهندسی در تمام نقاط کشور بدون محدودیت جغرافیایی و با دریافت بهای عادلانه خدمات خود.
- ۳-۹- برخورداری از حمایت‌های قانونی و قضائی مذکور در این قانون در جاییکه حقوق مشروعشان در معرض تعدی قرار می‌گیرد، از جمله مواردی که اشخاص غیر ذیصلاح در فعالیتهای حرفه‌ای مهندسی مداخله می‌کنند.

ب - تکالیف و مسئولیتهای مهندسان

ماده ۴- کلیه مهندسان حرفه‌ای اعم از اشخاص حقیقی و حقوقی برای انجام فعالیتهای حرفه‌ای مهندسی مکلف به دریافت پروانه مهندسی حرفه‌ای می‌باشند و صرفاً در چارچوب صلاحیت مذکور در پروانه خود می‌توانند اقدام به پذیرش مسئولیت نمایند. هیچ مهندس و یا بنگاه مهندسی مجاز نیست مبادرت به پذیرش مسئولیت انجام فعالیت حرفه‌ای مهندسی نماید یا برای پذیرش آن تبلیغ کند مگر آنکه پروانه مهندسی حرفه‌ای گرفته باشد. کلیه مهندسان حرفه‌ای حقیقی و اشخاص حقوقی مهندسی حرفه‌ای موجود اعم از دولتی، عمومی، تعاونی و خصوصی و تحت هر عنوان اعم از مؤسسه، سازمان، نهاد، بنیاد، بنیادهای غیر انتفاعی، انواع شرکتهای مشمول قانون تجارت، شرکت دولتی، دفاتر و یا واحدهای مهندسی، تعاونی و عناوینی از این قبیل و هم چنین اشخاص حقوقی مهندسی حرفه‌ای صنایع نظامی دولتی و لشکری برای انجام فعالیتهای مهندسی حرفه‌ای غیر نظامی موظفند ظرف یک سال از تصویب این قانون اقدام به اخذ پروانه مهندسی حرفه‌ای مرتبط نمایند. اشخاص حقوقی مهندسی که در صنایع دولتی نظامی و تحت شخصیت حقوقی دولتی و یا لشکری به انجام فعالیت حرفه‌ای مهندسی مشغول هستند تا زمانیکه بهره بردار خدمات آنان وزارت دفاع و یا نیروهای سه گانه لشکری می‌باشد از شمول این ماده مستثنی هستند.

ماده ۵- هر مهندس حرفه‌ای شخص حقیقی تنها زمانی مجاز به قبول مسئولیت یا تعهد در مورد انجام فعالیت حرفه‌ای مهندسی مشخصی است که دارای صلاحیت علمی و حرفه‌ای مربوط به آن باشد و در پروانه مهندسی وی ذکر شده باشد. چنانچه طرحی دارای اجزای مهندسی متنوعی باشد که نیاز به استخدام دو تخصص مهندسی و یا بیشتر باشد بنگاههای مهندسی مجاز به پذیرش مسئولیت انجام آن می‌باشند مشروط بر آنکه مطابق پروانه مهندسی خود مجاز به انجام آن گروه از فعالیتهای حرفه‌ای مهندسی مورد نیاز طرح باشند و یا آنکه مهندسان حرفه‌ای شخص حقیقی مجاز به فعالیت در هریک از رشته‌های تخصصی منفرداً و متضامناً مسئولیت حرفه‌ای انجام آن طرح را بپذیرند. هر گاه اشخاص حقیقی یا حقوقی بدون داشتن مدرک صلاحیت مناسب و معتبر مبادرت به پذیرش انجام فعالیت حرفه‌ای مهندسی نمایند و یا در این امور مداخله کنند علاوه بر تخلف انتظامی، این عمل جرم محسوب شده و علاوه بر جبران خسارت طرفهای خسارت دیده مستوجب پیگرد کیفری در مراجع قضائی می‌باشد.

ماده ۶- هر مهندس حرفه‌ای حقیقی اعم از اینکه خدمات خود را مستقیماً یا از طریق بنگاههای مهندسی حرفه‌ای و یا اشخاص حقوقی مهندسی مذکور در ماده ۴ این قانون عرضه نماید مکلف است این خدمات را در چارچوب یک قرارداد مکتوب و با رعایت این قانون و مقررات ناشی از آن ارائه کند.

ماده ۷- هر مهندس حرفه‌ای حقیقی اعم از اینکه خدمات خود را مستقیماً یا از طریق اشخاص حقوقی مهندسی مذکور در ماده ۴ این قانون عرضه کند مسئولیت‌های قانونی مذکور در این قانون را به عهده داشته و نمی‌تواند به موجب قرارداد این مسئولیت‌ها را از خود ساقط نموده یا خود را از آن معاف کند یا آنها را متوجه شخص دیگری نماید. نقض عمدی و آگاهانه الزامات قانونی مذکور در این قانون مستوجب مجازات انتظامی به شرح مذکور در این قانون می‌باشد و علاوه بر آن چنانچه در اثر آن خسارات مادی یا معنوی به اشخاص اعم از حقیقی یا حقوقی وارد شود ضامن جبران آن برابر حکم محاکم صالحه قضایی خواهد بود.

ماده ۸- مهندسان حرفه‌ای موظفند در مواردیکه الزام قانونی وجود دارد و یا صورت درخواست کارفرما نسبت به ارائه بیمه مسئولیت حرفه‌ای مطابق مقررات و عرف بازار بیمه به نحوی که کلیه مسئولیت‌های پیش بینی شده و پذیرفته شده در قرارداد را پوشش دهد اقدام نمایند. در مواردیکه علاوه بر منافع کارفرما و یا خریدار خدمات و محصول مهندسی، منافع عمومی نیز در معرض خطر باشد، دولت می‌تواند ارائه بیمه مسئولیت حرفه‌ای مهندسی را اجباری نماید. مقررات این امر به موجب آیین نامه ای خواهد بود که توسط سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور با هماهنگی وزارت امور اقتصادی و دارایی تهیه و پس از تایید در شورای توسعه مهندسی به تصویب هیئت وزیران خواهد رسید.

ماده ۹- مهندسان حرفه‌ای و اشخاص حقوقی مهندسی مذکور در ماده ۴ مکلفند تنها طرح‌ها و مدارک فنی‌ای را تأیید و امضاء کنند که با آیین نامه‌ها، ضوابط، معیارهای فنی و استانداردهای پذیرفته شده مهندسی مطابقت داشته باشد و به مصالح عمومی لطمه وارد نکند و هر جا که تشخیص دهند ایمنی، سلامتی، اموال، رفاه، محیط زیست و به طور کلی مصالح خصوصی کارفرما و هم چنین مصالح عمومی تحت شرایط خاصی به مخاطره می‌افتد مکلفند فوراً مراتب را بصورت مکتوب و مستند به کارفرمای خود و سایر مراجع عمومی ذیربط اعلام نمایند.

ماده ۱۰- کلیه مسئولیت‌های اشخاص حقوقی مهندسی حرفه‌ای مذکور در ماده ۴ در زمینه امور مهندسی متوجه شخصیت حقوقی آنها است. مهندسان حرفه‌ای شاغل در هر شخصیت حقوقی که در انجام خدمات موضوع قراردادهای آن دخیل هستند هر یک متناسب با میزان مسئولیتی که در اساسنامه شخص حقوقی درج شده و یا در مقررات داخلی شخص حقوقی و مطابق قراردادهای استخدامی تعریف و به امضای وی و نماینده شخص حقوقی رسیده باشد پاسخگوی مسئولیت خود در قبال شخص حقوقی است.

ماده ۱۱- اشخاص حقوقی مهندسی مکلفند هر گونه توافق داخلی بین شرکاء، مدیران و مهندسان شاغل خود در مورد تقسیم مسئولیت‌های مهندسی را در هنگام عقد قرارداد با کارفرمایان در قرارداد فیما بین در صورت درخواست کارفرما تصریح نمایند.

پ - اصول اخلاق حرفه‌ای

ماده ۱۲- کلیه مهندسان حقیقی و حقوقی حرفه‌ای مذکور در ماده ۴ مکلفند الزامات اصول اخلاق حرفه‌ای مذکور در زیر را در انجام فعالیت‌های حرفه‌ای مهندسی در قبال کارفرما، جامعه، سایر مهندسان حرفه‌ای و سازمان‌های نظام مهندسی متبوع، رعایت نمایند. در صورتیکه عدم رعایت هر یک از این الزامات موجب ضرر و زیان به کارفرما و یا اشخاص ثالث گردد فرد خاطی مستوجب مجازات انتظامی است و به شرح مندرج در بخش مربوط مجازات خواهد شد. و چنانچه اقدام وی مستوجب مجازات کیفری نیز باشد، مجازات مهندس خاطی از طریق مراجع قضایی پیگیری خواهد شد. پاره‌ای از اصول اخلاق حرفه‌ای که رعایت آنها الزامی است بدون قید انحصار عبارتند از:

۱-۱۲- باید تعهدات خود در قبال کارفرما را با حسن نیت و برابر با آیین نامه‌ها و استانداردهای مهندسی مصوب و در غیاب آیین نامه و استاندارد مصوب بر اساس عرف پذیرفته شده مهندسی و یا آیین نامه‌های بین‌المللی نظیر انجام دهد.

۲-۱۲- در صورت وجود و تشخیص مواردی که بالقوه معارض با منافع کارفرما یا استخدام کننده اوست یا مواردی که بعداً با منافع آنان معارض خواهد شد باید قبل از شروع کار آگاهی کامل را به ایشان بدهد.

۳-۱۲- باید از قبل به کارفرما یا استخدام کننده خود در مورد شرایطی که قرار گرفتن وی در آن می‌تواند بر قضاوت مهندسی وی اثر بگذارد یا از کیفیت خدمات مهندسی وی بکاهد، آگاهی لازم را بدهد.

۴-۱۲- ضمن حفظ اسرار کارفرما، در اظهاراتی که طی گزارش‌های کارشناسی اعلام می‌کند صادق بوده و هیچ واقعیتی را کتمان نکند.

۵-۱۲- تنها زمانی نظر تخصصی خود را بصورت علنی و عمومی ابراز نماید که در زمینه موضوع اظهار نظر، دانش و اطلاع کافی داشته و ارزیابی دقیقی از آن داشته باشد.

۶-۱۲- هر آینه از مواردی که ناقض مقررات و مسئولیت‌های مهندسی است مطلع شد، باید اطلاعات خود را به نحو مقتضی در اختیار کارفرما قرارداده و در جهت رفع موارد ناقض مقررات اقدام نماید. در صورت اصرار کارفرما بر ادامه کار، از کار مستعفی شده مراتب را به سازمان نظام مهندسی خود اطلاع دهد.

۷-۱۲- مجاز نیست اطلاعاتی را که در جریان ارائه خدمات مهندسی خود به دست آورده بدون موافقت کارفرما یا استخدام کننده خود منتشر یا افشا نماید مگر در مواقعی که قانون وی را ملزم به افشای آن نماید.

۸-۱۲- نباید اجازه دهد شخصی که به فعالیت اقتصادی یا مهندسی فریبکارانه یا غیر درستکارانه مبادرت می‌ورزد، از نام وی یا شخص حقوقی متبوع وی سوء استفاده کند.

۹-۱۲- نباید در کاری که آن را برای کارفرما یا استخدام کننده خود انجام می‌دهد از طرف‌های مورد قرار داد کارفرما و یا نمایندگان آنها یا سایر عوامل دخیل در آن کار هر گونه وجه و یا امتیازی را به صورت مستقیم یا غیرمستقیم درخواست یا دریافت نموده یا بپذیرد.

۱۰-۱۲- نباید تعهد خود در قبال کارفرما یا مشتری یا استخدام کننده خود را به نحوی انجام دهد که به منافع عمومی لطمه وارد آید.

۱۱-۱۲- باید حقوق مالکیت معنوی همکاران مهندس خود را بطور کامل مراعات نماید و از هر اقدامی که به حقوق مالکیت معنوی آنان لطمه زند پرهیز نماید.

- ۱۲-۱۲- مجاز نیست با همکاران مهندس خود به نحوی رقابت نماید که از نظر عرف صاحبان حرفه مهندسی رقابت غیرشرافتمندانه محسوب شود.
- ۱۲-۱۳- نباید به راست یا دروغ، یا به طور مستقیم و غیرمستقیم تلاش کند که به آبروی حرفه‌ای، آینده شغلی یا وضعیت استخدامی مهندس دیگری لطمه وارد کند یا از کار مهندس دیگری انتقادات موهوم و مغرضانه نماید.
- ۱۲-۱۴- نباید در مورد میزان دانش مهندسی یا صلاحیت حرفه‌ای خود یا شرکاء یا کارکنان شخص حقوقی مهندسی که در آن کار می‌کند اظهار خلاف واقع، مبالغه آمیز یا گمراه کننده بنماید و یا برخلاف واقع آگهی‌های تبلیغی منتشر نماید.
- ۱۲-۱۵- مجاز نیست میزان مسئولیت خود در پروژه‌ها یا مشاغل قبلی را بیش از آنچه که بوده اعلام نماید یا در مورد پیچیدگی فنی و تخصصی آنها اغراق کند و آنچه را که در درخواست استخدام خود اظهار می‌نماید نباید حاوی مطالب نادرستی در مورد استخدام کنندگان یا مستخدمین، همکاران، شرکاء و یا کارهای قبلی‌اش باشد.
- ۱۲-۱۶- مجاز نیست هیچگونه واسطه‌ای را برای بدست آوردن کار مهندسی بین خود و کارفرمای خود بپذیرد و از بابت آن مجاز نیست مبلغی را بپردازد، یا تعهدی بپذیرد و یا وعده‌ای بدهد. موضوعهای بازاریابی و وکالت از این قاعده مستثنی است.
- ۱۲-۱۷- نباید برای بدست آوردن کار از کارفرما به ویژه دستگاه‌های دولتی هیچگونه وجهی را به عوامل کارفرما بپردازد و یا برای حفظ آن کار وعده‌ای بدهد یا کمک حزبی یا سیاسی بنماید.
- ۱۲-۱۸- در مواردی که در موقعیت حکم و یا گارشناس مهندسی در موارد اختلافی بین دو طرف دعوی قرار می‌گیرد، در اظهارنظرهای مهندسی خود نبایستی تحت تأثیر القائات یا تطمیع یکی از طرفین قرار گیرد مگر آنکه قبلاً به همه طرف‌های اختلاف آشکارا اعلام کرده باشد که به طرفیت کدامیک از آنها سخن می‌گوید و همه منافع خود در موضوع را اظهار نموده باشد.

فصل سوم : سازمان‌های نظام مهندسی

الف - گروههای مهندسی

ماده ۱۳- برای هر یک از گروه‌های مهندسی مشروح در زیر یک سازمان نظام مهندسی که به نام همان گروه خوانده می‌شود و اعضای آن را مهندسان حرفه‌ای رشته‌های همان گروه مهندسی تشکیل می‌دهند، بر طبق ترتیبی که در این قانون معین شده تأسیس می‌شود:

۱-۱۳- فناوری اطلاعات و ارتباطات

۲-۱۳- برق و الکترونیک

۳-۱۳- مهندسی پزشکی

۴-۱۳- ژئوماتیک و علوم زمین

۵-۱۳- شیمی

۶-۱۳- صنایع

۷-۱۳- عمران و حمل و نقل

۸-۱۳- کشاورزی و منابع طبیعی

۹-۱۳- متالورژی و مواد

۱۳-۱۰- محیط زیست

۱۳-۱۱- معدن

۱۳-۱۲- معماری و شهرسازی

۱۳-۱۳- مکانیک

۱۳-۱۴- نساجی

۱۳-۱۵- نفت و گاز

۱۳-۱۶- هسته ای

۱۳-۱۷- هوانوردی

سایر گروههای مهندسی که عناوین آنها در این ماده ذکر نشده است نیز می توانند با رعایت ماده ۸۴ این قانون دارای سازمان نظام مهندسی باشند. در صورتیکه هر یک از گروههای مهندسی در فرصت مقرر در این قانون امکان تشکیل نداشت با موافقت شورای توسعه مهندسی کشور از میان سازمانهای نظام مهندسی موجود سازمانی که نزدیک ترین ارتباط حرفه ای و تخصصی را با گروه مهندسی مذکور دارد تا زمان تشکیل سازمان نظام مهندسی مستقل امور آن گروه مهندسی را عهده دار خواهد شد.

ب- شخصیت قانونی سازمان های نظام مهندسی و اعضای آن ها:

ماده ۱۴- هر سازمان نظام مهندسی تشکلی غیردولتی، غیرسیاسی، غیر انتفاعی و خودسامان است و تصمیماتی که ارکان آن در چارچوب اختیارات قانونی و اساسنامه خود اتخاذ می نماید جز در مواردی که به حقوق اساسی یا مدنی اعضای خود یا سایر اشخاص یا به سازمانها و دستگاههای دولتی یا اموال عمومی مربوط شود برای اعضای آن سازمان لازمالاتباع و لازم الاجرا می باشد. در هر صورت تصمیمات اتخاذ شده در باره نحوه انجام فعالیتهای حرفه ای مهندسی و مسئولیتهای ناشی از آن و هم چنین رعایت اصول اخلاق حرفه ای برای تمام مهندسان دارای پروانه مهندسی حرفه ای اعم از عضو و غیر عضو سازمانهای نظام مهندسی لازم الاتباع است.

ماده ۱۵- مهندسان حرفه ای هر یک از گروههای مهندسی می توانند به عضویت سازمان نظام مهندسی همان گروه درآیند. سازمانهای نظام مهندسی می توانند علاوه بر مهندسان حرفه ای، کاردانها، دانشجویان مهندسی، مهندسان کارآموز، مؤسسات مهندسی و تشکلهای داوطلبانه مهندسی فعال در رشتههای گروه مهندسی خود را به عضویت بپذیرند و برای این منظور می توانند انواع متفاوت عضویت را تعریف و شرایط عضویت، تکالیف و حقوق سازمانی اینگونه اعضا را در اساسنامه تعیین نمایند.

ماده ۱۶- هر یک از سازمانهای نظام مهندسی که بر طبق این قانون تأمین می شوند. مرجع یگانه تخصصی حرفه ای ملی در رشتههای گروه مهندسی خود بوده و نماینده رسمی اعضای خود در امور حرفه ای آنان می باشد.

پ- اهداف کلی سازمان های نظام مهندسی

ماده ۱۷- سازمان های نظام مهندسی هر گروه مهندسی علاوه بر اهداف کلی زیر می توانند در قلمرو همان گروه مهندسی اهداف اختصاصی مذکور در اساسنامه خود را تعقیب نمایند:

- ۱۷-۱- اقدام در راستای توسعه ملی دانش مهندسی و فناوریهای مرتبط.
- ۱۷-۲- ارتقای دانش حرفه‌ای مهندسان حرفه‌ای ایران و بالابردن کیفیت و استاندارد انجام فعالیت‌های حرفه‌ای مهندسی در داخل و خارج از کشور و روزآمد کردن آن.
- ۱۷-۳- کمک به افزایش بهره‌وری منابع انسانی، اقتصادی و طبیعی کشور و حفظ محیط زیست در انجام فعالیت‌های حرفه‌ای مهندسی.
- ۱۷-۴- نظارت و کنترل بر پایداری و توسعه بازارهای منصفانه فعالیت‌های حرفه‌ای مهندسی، تسهیل ورود مهندسان حرفه‌ای جدید به این بازارها، جلوگیری از ایجاد انحصار و هم‌چنین حصول اطمینان از شفافیت گردش اطلاعات در این بازارها.
- ۱۷-۵- کمک به توسعه مبادلات بین‌المللی خدمات و محصولات مهندسی اعضای سازمان خود.
- ۱۷-۶- تنسيق امور مربوط به مشاغل و حرفه‌های مهندسی و حمایت و دفاع از حقوق حرفه‌ای و حیثیت اجتماعی اعضای خود در رقابت با افراد فاقد پروانه مهندسی حرفه‌ای و یا کاردانی و هم‌چنین اقدام در جهت منع مداخله اشخاص فاقد صلاحیت در انجام فعالیت‌های حرفه‌ای مهندسی.
- ۱۷-۷- ایفای نقش مرجعیت تخصصی حرفه‌ای ملی برای هر یک از رشته‌ها و گروه‌های مهندسی در کشور.
- ۱۷-۸- حمایت از حقوق مالکیت معنوی مهندسان اعم از اشخاص حقیقی و حقوقی.
- ۱۷-۹- ترویج و تحکیم اصول اخلاق حرفه‌ای در میان مهندسان و صاحبان حرفه‌های مهندسی.
- ۱۷-۱۰- اقدام در تأمین مصالح عمومی، صیانت از حقوق مردم و بهره‌برداران خدمات و محصولات فعالیت‌های مهندسی و جلب اطمینان جامعه و دولت نسبت به درستی عرضه خدمات و محصولات مهندسی.

ت - نحوه تشکیل سازمان نظام مهندسی، اساسنامه، تشکیلات و ارکان آن

ماده ۱۸- برای تشکیل سازمان نظام مهندسی هر گروه مهندسی لازم است مهندسان خبره هر گروه به عنوان هیئت مؤسس اقدام نمایند. در صورت عدم وجود و یا عدم شناسایی مهندسان خبره، ضروری است سرشناس‌ترین مهندسان حرفه‌ای آن گروه مهندسی این مسئولیت را بر عهده بگیرند. هیئت مؤسس هر گروه حد اقل باید پانزده تن باشند و وظیفه دارند تا پیش نویس اساسنامه سازمان را تهیه، از مجمع عمومی مؤسسان جهت بررسی و تصویب اساسنامه دعوت به عمل آورند و سازمان را به نحوی که در این قانون مقرر است به ثبت برسانند.

ماده ۱۹- مجمع عمومی مؤسسان هر گروه مهندسی حداقل از یکصد نفر از مهندسان حرفه‌ای آن گروه در کشور تشکیل می‌شود و وظیفه دارد تا نسبت به بررسی و تصویب اساسنامه سازمان، انجام تشریفات ثبت سازمان و اساسنامه آن و هم‌چنین برگزاری نخستین انتخابات اعضای ارکان سازمان بنا به پیشنهاد هیئت مؤسس اقدام نماید. پس از انجام مراحل مذکور مجمع عمومی مؤسسان منحل محسوب می‌شود.

ماده ۲۰- دعوت برای تشکیل اولین مجمع عمومی مؤسسان هر سازمان از سوی هیئت مؤسس و از طریق انتشار آگهی رسمی در روزنامه‌های کثیرالانتشار حد اقل سه هفته قبل از تشکیل جلسه صورت خواهد گرفت. هیئت مؤسس باید ترتیبی اتخاذ نماید که پیش نویس اساسنامه در صورت درخواست هریک از مهندسان حرفه‌ای آن گروه

مهندسی به آسانی در اختیار قرار گیرد. حد نصاب رسمیت اولین جلسه مجمع عمومی مؤسسان شصت و هشت تن می باشد و جلسات بعدی با پنجاه و یک تن نیز به رسمیت می رسد.

ماده ۲۱- پروانه‌های اشتغال به کار مهندسی که قبلاً به موجب قوانین دیگر برای مهندسان هر رشته صادر شده است به منزله پروانه مهندسی حرفه‌ای اعضای مجمع عمومی مؤسسان محسوب می‌شود. در غیر از موارد مذکور مدارک دانشگاهی آنان با حد اقل سه سال سابقه کار برای عضویت در مجمع عمومی مؤسسان قابل قبول است.

ماده ۲۲- سازمانهای نظام مهندسی در دبیرخانه شورای توسعه مهندسی کشور به ثبت می رسند. این دبیرخانه وظیفه دارد تا بر مراحل دعوت از مجمع عمومی مؤسسان هر سازمان نظام مهندسی و نحوه اداره آن نظارت کند. هم چنین این دبیرخانه وظیفه دارد تا اساسنامه های سازمانهای نظام مهندسی را با این قانون مطابقت دهد و عدم مغایرت آنها را گواهی و سازمانها را به ثبت برساند.

ماده ۲۳- دبیرخانه شورای توسعه مهندسی کشور مجاز نیست به هنگام بررسی اساسنامه پیشنهادی مجمع عمومی مؤسسان تغییراتی در آن بدهد و یا پیشنهاد خاصی ارائه نماید. این دبیرخانه در صورت مشاهده مغایرت قانونی باید موارد مغایرت را به طور مستدل به اطلاع هیئت مؤسس برساند. در صورتیکه هیئت مؤسس اقدام به رفع موارد مغایرت نمود سازمان به ثبت می رسد، در غیر این صورت و در صورت اصرار هیئت مؤسس بر رأی خود، این هیئت می تواند به دیوان عدالت اداری شکایت کند. رأی دیوان عدالت اداری برای طرفین لازم الاجرا است.

ماده ۲۴- هر سازمان نظام مهندسی دارای اساسنامه‌ای است که در آن حداقل موارد زیر مشخص شده است:

- ۱-۲۴- قلمرو فعالیت سازمان.
- ۲-۲۴- اعضاء، شرایط عضویت و لغو عضویت، وظایف، تعهدات و حقوق اعضاء، متن و ترتیب ایاتن سوگند رعایت اخلاق مهندسی.
- ۳-۲۴- ارکان، نحوه تشکیل ارکان، نحوه انتخابات و شرایط انتخاب کنندگان و انتخاب شوندگان.
- ۴-۲۴- ساختار تشکیلاتی، روابط و سلسله مراتب حاکمیت بین ارکان.
- ۵-۲۴- وظایف و اختیارات هر رکن و دوره فعالیت هر یک.
- ۶-۲۴- نحوه انجام امور اداری، مالی و حسابرسی.
- ۷-۲۴- نحوه رسیدگی به تخلفات انتظامی.
- ۸-۲۴- نحوه صدور، تمدید و ارتقای پروانه کاردانی.
- ۹-۲۴- نحوه انجام امور صنفی، تعاونی و رفاهی اعضا.
- ۱۰-۲۴- تعیین منابع درآمدی و نحوه تحصیل، نگهداری و هزینه آن.
- ۱۱-۲۴- شرایط نحوه مدیریت سازمان در صورتیکه هیئت مدیره قادر به انجام وظایف محوله نباشد.
- ۱۲-۲۴- سایر موارد اختصاصی مورد نظر هر سازمان مشروط بر اینکه حقوق حقه اعضا یا متقاضیان عضویت را تحدید یا تضییع ننماید.

ماده ۲۵- از تاریخ لازم الاجرا شدن این قانون سازمان‌های نظام مهندسی موجود می‌توانند تا یک سال به فعالیت خود ادامه دهند. هیئت مدیره این سازمانها موظفند ظرف این مدت مطابق این قانون اقدام به تأسیس سازمان‌های نظام مهندسی گروههای مهندسی متشکل از رشته‌های موجود خود و انتقال امور به آن سازمانها نمایند. برگزاری مجمع عمومی مؤسس و انتخابات هیئت مدیره نمایند.

ماده ۲۶- سازمان‌های نظام مهندسی از حیث فعالیت‌های مربوط به حرفه خود تابع این قانون و آئین‌نامه‌های آن بوده لیکن از جهت فعالیت‌های تجاری، استخدامی، اداری، حقوقی و غیره تابع قوانین عمومی مربوط به هر یک از امور مذکور می‌باشند.

ماده ۲۷- هر سازمان نظام مهندسی می‌تواند با توجه به تعداد اعضای خود و پراکندگی محل اشتغال آنها در کشور دارای واحدهای تشکیلاتی شهرستانی، استانی، منطقه‌ای و کشوری باشد و باید در اساسنامه خود وظایف و اختیارات هر یک از واحدهای تشکیلاتی خود در هر کدام از این سطوح را که وجود دارد و همچنین وظایف و اختیارات ارکان داخلی آنها و سلسله مراتب حاکمیت بین آنها را مشخص نماید.

ماده ۲۸- هر مهندس حرفه‌ای در هر یک از واحدهای جغرافیایی سازمان نظام مهندسی گروه خود به عضویت آن سازمان درآید به منزله عضو سازمان مذکور در کشور محسوب می‌شود. هم‌چنین هر مهندس حرفه‌ای در صورت داشتن شرایط لازم می‌تواند در بیش از یک سازمان نظام مهندسی به عضویت درآید.

ماده ۲۹- هیچ مهندس حرفه‌ای را نمی‌توان از عضویت سازمان نظام مهندسی یک و یا چند گروه مهندسی در صورتیکه دارای شرایط عضویت آنها باشد منع نمود.

ماده ۳۰- سازمان نظام مهندسی هر گروه مهندسی باید در سطح ملی حداقل دارای ارکان زیر باشد:

- ۱-۳۰- هیأت عمومی.
- ۲-۳۰- شورای مرکزی.
- ۳-۳۰- بازرس یا بازرسان کل.
- ۴-۳۰- هیأت‌های ملی آزمون مهندسی حرفه‌ای.
- ۵-۳۰- شورای عالی انتظامی.
- ۶-۳۰- کمیته عالی انتصاب کارشناسان خبره.
- ۷-۳۰- رئیس شورای مرکزی به عنوان رئیس سازمان.

ماده ۳۱- واحدهای جغرافیایی سازمانهای نظام مهندسی حداقل دارای ارکان داخلی ذیل می‌باشند:

- ۱-۳۱- مجمع عمومی.
- ۲-۳۱- هیأت مدیره.
- ۳-۳۱- بازرس یا بازرسان.

۳۱-۴- شورای بدوی انتظامی (فقط در سطح استان).

۳۱-۵- کمیته امور کاردانها.

ماده ۳۲- هیأت عمومی هر سازمان نظام مهندسی متشکل از اعضای هیأت مدیره‌های واحدهای استانی و بالاتر و اعضای شورای مرکزی است که به منظور بررسی وضعیت هر سازمان نظام مهندسی و تعیین خط مشی‌های عمومی آن به ترتیبی که در اساسنامه تعیین خواهد شد تشکیل می‌شود.

ث - وظایف و اختیارات سازمان های نظام مهندسی

ماده ۳۳- هر سازمان نظام مهندسی دارای وظایف و اختیارات زیر می‌باشد که باید در اساسنامه خود نحوه انجام آنها را به وسیله ارکان خود به نحوی که معارض با مواد این قانون نباشد، تعیین نماید:

۳۳-۱- عضوگیری مهندسان واجد شرایط عضویت.

۳۳-۲- انجام امور اجرایی برگزاری آزمون‌های حرفه‌ای برای مهندسان پس از فراغت از تحصیل در دو دسته عمومی و تخصصی.

۳۳-۳- معرفی واجدان شرایط عضویت در هیأت ملی آزمون حرفه‌ای به شورای توسعه مهندسی کشور.

۳۳-۴- انجام امور اداری صدور و تمدید پروانه مهندسی حرفه‌ای.

۳۳-۵- برگزاری دوره‌های آموزش حرفه‌ای تکمیلی برای مهندسان.

۳۳-۶- هم‌افزایی دانش و تجربیات مهندسی و تدوین و انتشار آنها.

۳۳-۷- تأسیس پژوهشگاه‌ها، پژوهشکده‌ها و آموزشگاه‌های تخصصی مورد نیاز کاربردی حرفه با رعایت قوانین حاکم بر تأسیس اینگونه مراکز.

۳۳-۸- همکاری با مراجع مسئول در تدوین، ترویج و بازنگری مقررات ملی مهندسی و حرفه‌ای و استانداردهای فعالیت‌های حرفه‌ای مهندسی.

۳۳-۹- ایفای نقش نمایندگی اعضای خود در مذاکره با دولت، نهادهای عمومی و مراکز آموزشی داخل و خارج کشور در زمینه مسائل علمی، آموزشی، و موضوعات عام حرفه‌ای آنها.

۳۳-۱۰- برگزاری مسابقات و تشویق نوآوری‌ها و ابتکارات و تلاش در جهت ایجاد و حفظ فضای رقابت سالم در محیط حرفه.

۳۳-۱۱- کنترل مداوم بازار فعالیت‌های مهندسی به منظور حصول اطمینان از جریان رقابت سالم در این بازار به ویژه در ارجاع پروژه‌های دولتی، شفافیت گردش اطلاعات در بازار، برقراری امکان دسترسی سالم و یکسان برای اعضا و خریداران خدمات و محصولات مهندسی، جلوگیری از ایجاد انحصار، و وجود تسهیلات کافی برای ورود مهندسان حرفه‌ای جدید به این بازار. سازمان موظف است در صورت مشاهده موارد خلاف مراتب را از طریق مراجع قانونی تا حصول نتیجه پی‌گیری نموده و نتیجه را به اطلاع عموم برساند.

۳۳-۱۲- اقدام و پی‌گیری قانونی جهت جلوگیری از مداخله اشخاص فاقد صلاحیت در امور مهندسی.

۳۳-۱۳- تنظیم روابط کار بین مهندسان حرفه‌ای با کارفرمایان و متقاضیان خدمات مهندسی با رعایت قوانین و نیز رعایت حقوق عرضه‌کننده و خریدار خدمات و محصولات مهندسی.

- ۳۳-۱۴- معرفی نماینده برای عضویت در هیأت‌ها و کمیسیون‌های تشخیص و حل اختلاف مالیاتی در زمینه مالیات مشاغل مهندسی.
- ۳۳-۱۵- حمایت از حقوق مادی و معنوی مهندسان از جمله حقوق مالکیت معنوی و پی‌گیری موارد خلاف از مراجع رسمی.
- ۳۳-۱۶- حمایت از تشکیل، توسعه و فعالیت تشکل‌های مهندسی که به تحقق اهداف این قانون کمک می‌نمایند و جلب همکاری آنان در تحقق اهداف این قانئن و استفاده از توان حرفه‌ای و تخصصی آنان..
- ۳۳-۱۷- ایفای نقش مرجعیت تخصصی حرفه‌ای ملی برای هر یک از رشته‌ها و گروه‌های مهندسی در کشور.
- ۳۳-۱۸- معرفی مهندسان حرفه‌ای خبره برای ارائه نظریه کارشناسی به متقاضیان دولتی و غیردولتی و مراجع قضایی.
- ۳۳-۱۹- ارائه پیشنهاد در زمینه مسائل تخصصی و مهندسی به هریک از قوای سه‌گانه..
- ۳۳-۲۰- قبول داوری در موضوعاتی که دارای ماهیت فنی و مهندسی است و انجام آن با استفاده از خدمات اعضای صاحب صلاحیت و با رعایت قوانین مربوط.
- ترویج و تحکیم اصول اخلاق حرفه‌ای در میان مهندسان و صاحبان حرفه‌های مهندسی.
- ۳۳-۲۲- نظارت عمومی بر رفتار حرفه‌ای مهندسان به منظور حصول اطمینان از تقید به اصول اخلاق حرفه‌ای در بین اعضا و هم‌چنین رسیدگی به شکایات خریداران خدمات و محصولات مهندسی و پی‌گیری موضوع در صورت وقوع تخلف از طریق مراجع انتظامی و در صورت وقوع جرم از طریق مراجع قضایی به منظور دفاع از حیثیت مهندسی.
- ۳۳-۲۳- نظارت بر نحوه انجام تبلیغ در مورد عرضه خدمات و انجام فعالیت‌های مهندسی و جلوگیری از تبلیغات اغراق‌آمیز و گمراه‌کننده از طریق تعقیب انتظامی و مراجع قضایی.
- ۳۳-۲۴- رسیدگی به تخلفات انتظامی مهندسان و تعقیب انتظامی آنان به نحو مذکور در این قانون و آئین‌نامه‌های اجرایی آن.
- ۳۳-۲۵- ارائه پیشنهاد‌های لازم در جهت تحقق اهداف قانون نظام مهندسی به شورای توسعه مهندسی کشور.
- ۳۳-۲۶- اطلاع‌رسانی به کارفرمایان و متقاضیان خدمات مهندسی در زمینه نحوه انتخاب مهندس ذیصلاح.
- ۳۳-۲۷- تهیه طرح‌های لازم به منظور افزایش قدرت رقابتی بنگاه‌های مهندسی ایران در داخل و خارج از کشور با بنگاه‌های خارجی رقیب و پی‌گیری آنها در مراجع ذیربط و هم‌چنین توسعه ارتباطات بین‌المللی مهندسان در سطح سازمان‌های مشابه و یا بنگاه‌های حرفه‌ای.
- ۳۳-۲۸- توسعه روابط علمی و حرفه‌ای با سازمان‌های همکار در کشورهای دیگر و عضویت در سازمان‌ها و تشکل‌های بین‌المللی فعال در زمینه‌های مهندسی مرتبط یا عضوگیری از سایر کشورها بدون اعطای حق رأی.
- ۳۳-۲۹- انجام هر گونه وظیفه دیگری که به موجب این قانون یا سایر قوانین یا آئین‌نامه‌های اجرایی آن یا اساسنامه مصوب یا نظامنامه‌ها به عهده سازمان محول شود.

ج - پروانه های مهندسی حرفه‌ای و کاردانی و آزمون‌های تخصصی

ماده ۳۴ - مهندسان و کاردانها بعد از فراغت از تحصیل دانشگاهی به ترتیب واجد صلاحیت دریافت پروانه مهندس کارآموز و کاردان کارآموز شناخته می‌شوند و پس از گذراندن آموزش عملی یا کارآموزی تحت نظر مهندسان دارای پروانه مهندسی حرفه‌ای در رشته خود به مدتی که حداقل آن در نظامنامه آزمون و صدور و تمدید پروانه‌های مهندسی حرفه‌ای و کاردانی هر سازمان تعیین شده و بعد از قبولی در آزمون حرفه‌ای که به وسیله هیأت ملی آزمون

حرفه‌ای گروه مهندسی در سازمان نظام مهندسی مربوط برگزار می‌شود، می‌توانند پروانه مهندسی حرفه‌ای عمومی یا پروانه کاردانی دریافت نمایند. داشتن مدرک کارشناسی ارشد و دکتری در یکی از گرایش‌های تخصصی تکمیلی هر رشته به ترتیب به منزله یک و دو سال سابقه آموزش عملی و کارآموزی محسوب می‌شود و همچنین هر سال تدریس در دوره‌های آموزش کاردانی و کارشناسی مهندسی در رشته‌های مرتبط به منزله یک سال سابقه کار عملی تلقی می‌گردد.

ماده ۳۵ - اشخاص حقوقی مهندس مذکور در ماده ۴ می‌توانند درخواست پروانه مهندسی حرفه‌ای نمایند. حدود صلاحیت اشخاص مذکور در هر یک از رشته‌های مهندسی برابر با بیشترین صلاحیتی است که حداقل یک مهندس حرفه‌ای حقیقی یا گروهی از مهندسین حرفه‌ای به صورت مشترک واجد آن بوده و به نمایندگی از آن شخصیت حقوقی مسئولیت حرفه‌ای عرضه خدمات و یا انجام فعالیت مهندسی حرفه‌ای در آن رشته را می‌پذیرند. بقای این صلاحیت موقوف و مشروط به تداوم همکاری و پذیرش مسئولیت مهندسی از سوی مهندسان حرفه‌ای حقیقی مذکور در شخصیت حقوقی است و با قطع همکاری مهندسان مذکور، در صورت عدم جایگزینی با مهندسان واجد صلاحیت مشابه صلاحیتی که به اعتبار آنان به شخص حقوقی اعطا شده است سلب می‌شود.

ماده ۳۶ - سازمان نظام مهندسی نمی‌تواند از صدور یا تمدید پروانه مهندسی حرفه‌ای مهندسان و اشخاص حقوقی مهندسی واجد شرایط استنکاف ورزد، مگر به موجب حکم محکومیت انتظامی قطعی شده.

ماده ۳۷ - کلیه پروانه‌های اشتغال به کار مهندسی اشخاص حقیقی و حقوقی و کاردانی که قبل از ابلاغ این قانون صادر شده حسب مورد به عنوان پروانه مهندسی حرفه‌ای عمومی یا پروانه کاردانی محسوب شده و دارندگان آنها نیاز به گذراندن آزمون ندارند. این پروانه‌ها تا پایان مهلت اعتبار و قانونی خود معتبر بوده اما در زمان تمدید آنها باید با شرایط مذکور در این قانون تطبیق داده شوند.

ماده ۳۸ - حدود صلاحیت دارنده پروانه مهندسی حرفه‌ای و کاردانی برای انجام خدمات مهندسی و قبول مسئولیت حرفه‌ای در نظامنامه آزمون‌ها و صدور و تمدید پروانه‌های مهندسی حرفه‌ای و کاردانی تعیین و در پروانه صادره مورد اشاره قرار می‌گیرد. این نظامنامه پس از تأیید شورای توسعه مهندسی کشور از سوی معاون رییس جمهور و رییس سازمان مدیریت و برنامه ریزی ابلاغ می‌گردد.

ماده ۳۹ - متقاضیان پروانه اشتغال بکار مهندسی حرفه ای و کاردانی باید قبل از دریافت پروانه خود سوگند اخلاق حرفه ای که متن آن در نظامنامه مذکور در ماده فوق درج شده یاد نمایند و متن مکتوب سوگند نامه را امضا و نزد سازمان نظام مهندسی تودیع نمایند.

ماده ۴۰ - مدت اعتبار پروانه مهندسی حرفه ای و کاردانی چهارسال است و تمدید آن تابع شرایطی است که در نظامنامه مربوط، درج شده است.

ماده ۴۱ - هزینه های آزمون و صدور و تمدید پروانه مهندسی حرفه ای و کاردانی بایستی به وسیله متقاضی پرداخت شود. نحوه محاسبه هزینه مذکور و وصول آن به وسیله شورای مرکزی هر سازمان نظام مهندسی تعیین می شود.

ماده ۴۲ - همه ساله آزمون پروانه مهندسی حرفه ای عمومی و تخصصی و هم چنین پروانه های کاردانی در هر رشته به وسیله هیأت ملی آزمون مهندسی حرفه ای هر گروه مهندسی برگزار می شود. کلیه متقاضیان واجد شرایط می توانند با توجه به سوابق حرفه خود در آزمونهای مذکور و برای دریافت صلاحیت مورد نظر خود شرکت نمایند.

ماده ۴۳ - هر سازمان نظام مهندسی دارای یک هیأت ملی آزمون حرفه ای خواهد بود. این هیأت در درون خود می تواند دارای تقسیمات رشته ای و تخصصی باشد.

ماده ۴۴ - اعضای هیأت ملی آزمون حرفه ای هر گروه مهندسی به وسیله شورای توسعه مهندسی کشور از بین کسانی که از طرف شورای مرکزی سازمان نظام مهندسی مربوطه معرفی می شوند برای مدت دو سال انتخاب می شوند و در پایان دو سال حداقل نیمی از آنان با اعضای جدید جایگزین می گردند. به هر حال هیچیک از اعضای هیأت آزمون نمی تواند بیش از چهار سال متوالی در این عضویت باقی بماند.

ماده ۴۵ - اعضای هیأت های ملی آزمون حرفه ای گروه های مهندسی باید واجد شرایط زیر باشند:

۴۵-۱- عضویت در سازمان نظام مهندسی گروه خود.

۴۵-۲- داشتن پروانه مهندس حرفه ای خیره. در صورت عدم وجود مهندسان حرفه ای خیره به تعداد مورد نیاز هیأت آزمون انتخاب کسری اعضا از میان مهندسان حرفه ای که حداقل دارای مدرک کارشناسی ارشد در رشته های مرتبط با گروه مهندسی مربوطه بوده و دارای حداقل ۱۵ سال سابقه فعالیت مهندسی حرفه ای مؤثر در رشته مربوطه پس از فراغت از تحصیل با تأیید حداقل ۳ مهندس حرفه ای فعال در حرفه مذکور بلا مانع است.

۴۵-۳- نداشتن محکومیت جزائی و انتظامی و اشتها به رعایت اخلاق حرفه ای.

ماده ۴۶ - وظایف هیأت های ملی آزمون حرفه ای گروه های مهندسی به قرار زیر است:

۴۶-۱- انتشار آگهی های دعوت به شرکت در آزمون به فاصله کافی قبل از برگزاری آزمون و ارائه اطلاعات کافی به متقاضیان شرکت در آزمون.

- ۴۶-۲- طرح و انتخاب سؤالات آزمون با توجه به انواع صلاحیت‌های درخواستی، اتخاذ تصمیم در مورد شکل آزمون و عنداللزوم برگزاری مصاحبه، مدت آزمون و نصاب قبولی و هر مورد دیگری که لازم باشد.
- ۴۶-۳- انتشار راهنمای شرکت در آزمون.
- ۴۶-۴- نظارت بر ثبت‌نام متقاضیان و برگزاری آزمون در سراسر کشور.
- ۴۶-۵- استخراج نتایج و اعلام آن به متقاضیان.
- ۴۶-۶- رسیدگی به اعتراضات واصله و اعلام نظر.

چ - امور انتظامی مهندسان و کاردان ها

ماده ۴۷ - نقض هر یک از تعهدات، مسئولیت‌ها و تکلیف‌هایی که مهندسان و کاردانها به موجب این قانون و آئین‌نامه‌های اجرایی و تصویب نامه‌ها و دستورالعمل‌های مربوط و سایر اسناد قانونی و قراردادی به عهده دارند علاوه بر آنکه در چارچوب قوانین جاری کشور به وسیله محاکم قضایی صالحه قابل رسیدگی است، تخلف انتظامی محسوب می‌شود و براساس ترتیبات مذکور در این قانون، آئین‌نامه‌های اجرایی آن و آئین‌نامه رسیدگی به تخلفات انتظامی مهندسان و کاردانها قابل تعقیب و مجازات انتظامی می‌باشد.

ماده ۴۸ - مرجع بدوی برای رسیدگی به تخلفات انتظامی مهندسان حرفه ای، کاردانها و اشخاص حقوقی مذکور در ماده ۴ این قانون در هر استان شورای بدوی انتظامی سازمان نظام مهندسی گروه مهندسی مربوطه در آن استان می‌باشد که در هر واحد نظام مهندسی در سطح استان تشکیل می‌شود و مرجع تجدیدنظر آرای صادره توسط شوراهای انتظامی، شورای عالی انتظامی سازمان مذکور است که محل استقرار آن در تهران می‌باشد.

ماده ۴۹ - اعضای شورای بدوی انتظامی سازمان نظام مهندسی هر گروه مهندسی متشکل از ۵ نفر می‌باشد که ۴ نفر از آنان به وسیله هیأت‌مدیره سازمان مذکور از بین مهندسان خوشنام عضو آن سازمان که فاقد محکومیت انتظامی و کیفری بوده و دارای حداقل پانزده سال سابقه کار مهندسی باشند انتخاب می‌شوند و نفر پنجم یکی از قضات شاغل دادگستری با حداقل ۱۵ سال سابقه کار قضایی است که به وسیله رئیس کل دادگستری استان انتخاب می‌شود. مدت مأموریت هر یک از اعضای شورای بدوی انتظامی چهار سال تمام و انتخاب مجدد آنان بلامانع است.

ماده ۵۰ - انتخاب ۴ نفر عضو شورای بدوی انتظامی نظام مهندسی استان به وسیله هیأت‌مدیره با رأی اکثریت کل اعضای هیأت‌مدیره خواهد بود و مادام که این اکثریت در مورد هر یک از اعضای شورای بدوی انتظامی حاصل نشده باشد شورای مرکزی سازمان نظام مهندسی مذکور موقتاً اعضای را که واجد شرایط باشند انتخاب و برای عضویت در شورای بدوی انتظامی معرفی خواهد نمود.

ماده ۵۱ - شورای عالی انتظامی نظام مهندسی هر رشته و گروه مهندسی متشکل از ۵ عضو می‌باشد که یک نفر از آنان از بین قضات شاغل دارای حداقل ۱۵ سال سابقه کار قضایی به وسیله رئیس قوه قضائیه و ۴ نفر دیگر از بین مهندسان خوشنام و فاقد سابقه کیفری و انتظامی و دارای حداقل ۲۵ سال سابقه کار مهندسی انتخاب می‌شوند. از این چهار نفر دو نفر آنان را شورای مرکزی همان سازمان و دو نفر دیگر را شورای توسعه مهندسی کشور انتخاب و

معرفی می‌نماید. دوره تصدی هر یک از اعضای شورای عالی انتظامی نظام مهندسی هر رشته و گروه ۴ سال است و انتخاب مجدد آنان بلامانع است.

ماده ۵۲ - احکام عضویت اعضای شورای بدوی انتظامی واحد استانی هر یک از سازمان‌های نظام مهندسی با اعلام هیأت مدیره سازمان مذکور به وسیله رئیس شورای مرکزی همان سازمان صادر می‌شود.

ماده ۵۳ - شورای بدوی انتظامی واحدهای استانی در ابتدای هر دوره از بین خود یک رئیس و یک نایب رئیس را برای مدت یکسال انتخاب و به هیأت مدیره سازمان استان خود معرفی می‌نماید و تجدید انتخاب آنان پس از انقضای یکسال بلامانع است. نایب رئیس شورای بدوی انتظامی در غیاب رئیس آن شورا عهده‌دار وظایف وی خواهد بود.

ماده ۵۴ - جلسات شورای بدوی انتظامی با حضور ۴ نفر از اعضای آن رسمیت یافته و آرا و تصمیمات متخذه در آن با ۳ رأی موافق معتبر است.

ماده ۵۵ - دبیرخانه شورای بدوی انتظامی هر یک از سازمان‌های نظام مهندسی استانها در ساختمان مرکزی همان سازمان در مرکز استان مستقر می‌باشد و دبیرخانه شورای عالی انتظامی آن سازمان در محل شورای مرکزی سازمان نظام مهندسی گروه مربوط مستقر خواهد بود.

ماده ۵۶ - دستگاه‌ها و سازمانهای دولتی و عمومی، هیأت‌مدیره یا شورای مرکزی یا بازرس یا بازرسان سازمان نظام مهندسی هر یک از گروه‌های مهندسی که با تخلف کاردانها، مهندسان یا اشخاص حقوقی مهندسی مواجه و یا از آن مطلع شوند و یا اشخاص زیان دیده از تخلفات مذکور می‌توانند شکایت خود را نزد شورای بدوی انتظامی استان محل وقوع تخلف طرح و درخواست تعقیب و مجازات انتظامی متخلف را بنمایند.

ماده ۵۷ - انصراف از شکایت در دعاوی انتظامی موجب توقف رسیدگی نشده و مانع صدور رأی مقتضی نمی‌باشد.

ماده ۵۸ - هر آینه بعضی از سازمان‌های نظام مهندسی در استانهای معینی واحد استانی خود را تشکیل نداده باشند با تشخیص شورای مرکزی آن سازمان رسیدگی و صدور حکم در مورد تخلفات انتظامی مهندسان حرفه‌ای و کاردانهای آن استان به شورای بدوی انتظامی سازمان استان دیگری محول خواهد شد.

ماده ۵۹ - آیین رسیدگی به شکایات و تخلفات انتظامی مهندسان و کاردانها شامل نحوه رسیدگی به تخلفات و شکایات در شورای بدوی انتظامی و شورای عالی انتظامی هر یک از سازمانهای نظام مهندسی در رشته یا گروه مربوطه شامل موارد ذیل به وسیله شورای عالی انتظامی همان سازمان تدوین و پس از بررسی در شورای توسعه مهندسی کشور و تصویب در هیئت وزیران به مورد اجرا گذارده می‌شود.

۵۹-۱- تشکیلات اداری شورای بدوی و شورای عالی انتظامی.

۵۹-۲- نحوه طرح شکایت و ثبت آن و چگونگی استرداد شکایت.

۵۹-۳- قبول شکایات و مهلت رسیدگی به آنها و شرایط امتناع از رسیدگی.

۵۹-۴- شرایط قبول وکیل و معرفی وکیل.

۵۹-۵- نحوه رسیدگی در شورای بدوی و شورای عالی انتظامی.

۵۹-۶- نحوه تعیین و پرداخت هزینه‌های رسیدگی و کارشناسی و طرف پرداخت کننده آن.

۵۹-۷- نحوه اعلام رأی و تصحیح رأی.

۵۹-۸- نحوه ابلاغ آرای صادره به طرف‌های شکایت و مراجع مرتبط دیگر.

۵۹-۹- نحوه ارجاع به کارشناسی، معاینه محل وقوع تخلف و تحقیق محلی.

۵۹-۱۰- نحوه درخواست تجدید نظر در آرای شورای بدوی انتظامی و مهلت آن.

۵۹-۱۱- هر مورد شکلی دیگری که برای رسیدگی به شکایات و تخلفات لازم است.

ماده ۶۰- پس از تشکیل سازمان نظام مهندسی برای رشته یا گروه مهندسی‌ای که پیش از ابلاغ این قانون برای آن رشته یا گروه مهندسی سازمان نظام مهندسی وجود داشته است آرا صادره قطعی شده به وسیله شورای انتظامی سازمان مذکور معتبر بوده و تا زمانیکه شورای انتظامی بدوی و شورای عالی انتظامی سازمان جدید تشکیل نشده باشد، رسیدگی به شکایات و تخلفات برعهده شورای انتظامی سازمان قبلی است.

ماده ۶۱- طرح شکایت در مراجع قضایی مانع رسیدگی انتظامی نمی‌شود و برعکس نیز طرح شکایت انتظامی مانع طرح دعوی در مراجع قضایی نیست.

ماده ۶۲- آرای انتظامی صادره توسط شورای عالی انتظامی یا آراء صادره توسط شورای بدوی انتظامی که هیچیک از طرفین آن در مهلت قانونی درخواست تجدیدنظر در آن را ننموده‌اند، قطعی و لازم‌الاجرا بوده و قابل رسیدگی در محاکم قضایی نیست مگر آن بخش از رأی صادره که رسیدگی و صدور رأی در مورد آن در صلاحیت شورای انتظامی مذکور نباشد.

ماده ۶۳- مجازات‌های انتظامی و درجات آن به قرار زیر هستند:

درجه یک: اخطار کتبی.

درجه دو: توبیخ کتبی.

درجه سه: محرومیت موقت استفاده از پروانه مهندسی حرفه‌ای از سه ماه تا یکسال.

درجه چهار: محرومیت موقت استفاده از پروانه مهندسی حرفه‌ای از یکسال و یک روز تا سه سال.

درجه پنج: محرومیت موقت استفاده از پروانه مهندسی حرفه‌ای از سه سال و یک روز تا پنج سال.

درجه شش: محرومیت موقت استفاده از پروانه مهندسی حرفه‌ای بیش از پنج سال.

ماده ۶۴- مجازات‌های انتظامی درجه یک تا سه فقط در پرونده سوابق حرفه‌ای محکوم علیه در سازمان نظام مهندسی درج می‌شود و مجازات‌های درجات بالاتر علاوه بر آن در پروانه مهندسی حرفه‌ای وی نیز درج و به امضای رئیس شورای بدوی انتظامی می‌رسد.

ماده ۶۵ - ارتکاب هر یک از اعمال زیر اعم از آنکه شخصاً یا با مباشرت اشخاص دیگر یا در قالب شخصیت حقوقی که شخص مرتکب عضوی از آن است انجام پذیرفته باشد تخلف انتظامی محسوب و مرتکب آن به مجازات‌های مذکور در ذیل محکوم می‌شود:

۱-۶۵- مبادرت به ارائه خدمات مهندسی، کاردانی و فنی یا دخالت در امور مذکور بدون داشتن مدرک صلاحیت حرفه‌ای مناسب و معتبر از درجه یک تا پنج.

۲-۶۵- مسامحه و یا قصور در رعایت مقررات فنی ملی و حرفه‌ای و استانداردهای اجباری، محکوم به مجازات‌انتظامی از درجه یک تا پنج.

۳-۶۵- مسامحه و یا قصور در انجام وظایف حرفه‌ای بنحوی که موجب اضرار صاحب‌کار یا اشخاص ثالث شود از درجه یک تا چهار.

۴-۶۵- مسامحه و قصور در انجام وظایف حرفه‌ای به نحوی که موجب خسارت به اموال عمومی یا تضییع حقوق عامه شود از درجه یک تا پنج.

۵-۶۵- صدور تأییدیه، گواهی و یا ابراز نظریه کارشناسی خلاف واقع در مسائل فنی و حرفه‌ای از درجه سه تا شش.

۶-۶۵- عدم توجه به مفاد اطلاعیه‌ها، اختاریه‌ها و دستورالعمل‌های قانونی ابلاغ شده از سوی مراجع قانونی مربوط به مهندسی و یا سازمان نظام مهندسی‌ای که شخص متخلف عضو آن است، از درجه یک تا پنج.

۷-۶۵- ارتکاب جنحه مرتبط با انجام فعالیت‌های حرفه‌ای مهندسی منجر به صدور حکم قطعی از مراجع قضایی، از درجه یک تا دو.

۸-۶۵- ارتکاب جرائم مرتبط با انجام فعالیت‌های حرفه‌ای مهندسی منجر به صدور حکم قطعی از مراجع قضایی، از درجه سه تا شش.

۹-۶۵- دریافت وجه یا هدیه یا قبول منافع مالی دیگر خارج از عرف و ضابطه در انجام فعالیت‌های حرفه‌ای مهندسی از درجه یک تا چهار.

۱۰-۶۵- انجام فعالیت حرفه‌ای مهندسی و یا تبلیغ ارائه آن بدون داشتن مدرک صلاحیت حرفه‌ای مناسب از درجه یک تا پنج.

۱۱-۶۵- عدم رعایت اصول اخلاق حرفه‌ای و انجام یا ترک هر عملی که نتیجه آن نقض تعهدات و مسئولیت‌های مهندسی به شرح مذکور در این قانون باشد، از درجه یک تا پنج.

۱۲-۶۵- ارائه مدارک مجعول یا اظهار اطلاعات نادرست برای گرفتن پروانه مهندسی حرفه‌ای از درجه سه تا پنج.

۱۳-۶۵- انجام هر عملی که به موجب نظام نامه‌های داخلی سازمان نظام مهندسی مربوطه مخالف شئون حرفه‌ای یا مخدوش کننده حیثیت سازمان نظام مهندسی شناخته شده باشد، از درجه یک تا چهار.

۱۴-۶۵- قصور و یا تقصیر در انجام وظایفی که به عنوان عضو هیأت‌مدیره، عضو شورای انتظامی یا بازرس به عهده گرفته، از درجه یک الی چهار.

ماده ۶۶ - در صورتیکه چند تخلف از تخلفات انتظامی در پرونده واحد به وسیله یک شخص انجام پذیرفته باشد موجب تشدید مجازات خواهد بود.

ماده ۶۷- سابقه محکومیت انتظامی موجب تشدید مجازات در محکومیت‌های بعدی خواهد بود.

ماده ۶۸- در آرای شورای بدوی انتظامی باید نحوه اعتراض به آن و مهلت اعتراض و مرجع تجدید نظر به صراحت قید شود. همچنین در انتهای آرای شورای عالی انتظامی قطعیت و لازم‌الاجرا بودن رأی صادره باید تصریح گردد.

ماده ۶۹- در مواردی که آرای صادره علیه اشخاص حقیقی مهندسان منجر به محدود کردن صلاحیت انجام خدمات مهندسی آنان برای دوره معینی می‌شود این محدودیت متناسباً موجب محدود شدن صلاحیت شخص حقوقی‌ای که از صلاحیت شخص محکوم استفاده می‌نماید نیز می‌گردد.

ماده ۷۰- رسیدگی به تخلفات انتظامی اعضای هیأت‌مدیره، اعضای شورای بدوی انتظامی و بازرسان سازمان‌های نظام‌مهندسی محلی به عهده شورای عالی انتظامی همان سازمان می‌باشد. رسیدگی به اینگونه تخلفات و صدور رأی آنها باید در حضور هیأت نظارتی متشکل از سه تن از اعضای شورای مرکزی که به وسیله آن شورا انتخاب و معرفی می‌شوند صورت پذیرد و ابلاغ و پیگیری اجرای این گونه آراء بر عهده شورای مرکزی می‌باشد.

ماده ۷۱- محکومیت اشخاصی که عضو یکی از ارکان سازمان نظام مهندسی هستند به مجازات‌هایی که موجب سلب صلاحیت عضویت در رکن مذکور می‌باشد به مجرد قطعی شدن، به معنای تعلیق عضویت فرد محکوم در آن رکن است.

ماده ۷۲- با توجه به تنوع روزافزون رشته‌ها و گرایش‌های تخصصی مهندسی، از تاریخ اعلام تأسیس هر یک از سازمانهای نظام مهندسی، امور کارشناسی رسمی در هر یک از رشته‌ها و گرایش‌های مهندسی از کانون کارشناسان رسمی منتزع می‌شود و مراجع قضائی، وزارتخانه‌ها، سازمانها، نهادها، مؤسسات دولتی و عمومی، شرکت‌ها و بنگاه‌های اقتصادی دولتی یا تحت کنترل دولت، نیروهای نظامی و انتظامی، شهرداریها و شوراهای اسلامی و سایر مراجعی که شمول قانون بر آنها مستلزم ذکر نام است و اشخاص حقیقی و حقوقی برای انجام کارشناسی یا درخواست صدور نظریه کارشناسی در اموری که دارای ماهیت فنی و مهندسی است تنها از مهندسان حرفه‌ای خیره واجد صلاحیتی که سازمان نظام مهندسی مربوط انتخاب و معرفی می‌کند استفاده خواهند کرد. پروانه کلیه کسانی که پیش از این موفق به دریافت پروانه کارشناسی رسمی از سوی کانون کارشناسان کشور شده‌اند، هم چنان معتبر خواهد بود.

ماده ۷۳- عناوین رشته‌های کارشناسی موضوع این ماده و انواع پروانه کارشناسی رسمی و طبقه‌بندی تخصصی آنها و ضوابط و شرایط اخذ پروانه کارشناسی رسمی نظام مهندسی و نحوه ادای سوگند و حدود صلاحیت دارندگان پروانه‌های مذکور و نحوه احتساب و پرداخت حق‌الزحمه کارشناسی و هزینه‌های بالاسری سازمان نظام مهندسی و سایر مواردی که برای حسن انجام کارشناسی‌های موضوع این ماده ضروری است به موجب نظامنامه‌ای خواهد بود که به پیشنهاد شورای مرکزی هر سازمان نظام‌مهندسی به تصویب شورای توسعه مهندسی کشور می‌رسد و از سوی معاون رییس جمهور و رییس سازمان مدیریت و برنامه ریزی ابلاغ می‌گردد.

ماده ۷۴- رسیدگی به تخلفات انتظامی مهندسان حرفه ای خبره برعهده شورای بدوی انتظامی سازمان نظام مهندسی گروه خود بوده و تجدیدنظر در آراء صادره شورای بدوی انتظامی برعهده شورای عالی انتظامی همان سازمان می باشد و تشریفات رسیدگی به این تخلفات همانند رسیدگی به تخلفات مهندسان حرفه ای خواهد بود و مجازات های انتظامی مهندسان حرفه ای خبره از درجه یک تا درجه شش به شرح مندرج در ماده ۶۳ این قانون می باشد.

ماده ۷۵- مراجع قضایی برای رسیدگی به شکایات و دعاوی مطروحه علیه اعضای سازمان های نظام مهندسی که منشاء آنها امور حرفه ای باشد بنا به درخواست مشتکی عنه یا خوانده نظریه کارشناسی سازمان نظام مهندسی محل را خواستار خواهد شد. آن سازمان مکلف است حداکثر ظرف مدت یک ماه از تاریخ وصول استعلام نظر خود را به طور کتبی به دادگاه تسلیم نماید و پس از انقضای مهلت مذکور دادگاه می تواند به رسیدگی خود ادامه دهد.

ماده ۷۶- قوه قضائیه در هر یک از دادگستری های استان برای رسیدگی به دعاوی و شکایاتی که له یا علیه مهندسان حرفه ای و کاردانها یا اشخاص حقوقی مهندسی مطرح می شود و منشاء آنها فعالیت های حرفه ای مهندسی است به تعداد لازم شعب تخصصی بوجود خواهد آورد و در جلسات رسیدگی به شکایاتی که در آنها مهندسان حرفه ای یا کاردانهای موضوع این قانون متهم به ارتکاب هر یک از جرائم ناشی از حرفه شده اند بنا به درخواست متهم نماینده ناظری از سازمان نظام مهندسی که متهم عضو آن است دعوت به حضور خواهد شد.

چ - منابع درآمدی سازمان نظام مهندسی

ماده ۷۷- منابع درآمدی هر سازمان نظام مهندسی عبارتست از:

۱-۷۷- حق عضویت اعضا.

۲-۷۷- دریافت بهای ارائه خدمات مشاوره ای، کارشناسی، تبلیغاتی، پژوهشی، آموزشی و حق الزحمه های داور.

۳-۷۷- فروش نشریات و نرم افزارهای آموزشی و مهندسی.

۴-۷۷- دریافت کمک از دولت.

۵-۷۷- دریافت کمک از مؤسسات و اشخاص حقیقی.

۶-۷۷- دریافت کمک از مؤسسات خارجی و بین المللی.

۷-۷۷- سایر منابع مذکور در اساسنامه.

ماده ۷۸- هر میزان از درآمدهای یک سازمان نظام مهندسی که در راه انجام وظایف آن سازمان و پیشبرد اهداف این قانون و کمک به سازمانهای نظام مهندسی دیگر و کمک به امور و مؤسسات خیریه و عام المنفعه داخلی و خارجی در چارچوب اهداف این قانون صرف شود از پرداخت مالیات معاف می باشد.

ماده ۷۹- هر سازمان نظام مهندسی موظف است کلیه اقلام درآمد و هزینه سالیانه خود را در دفاتر رسمی درج و در ترازنامه سالیانه را پس از اظهار نظر بازرس و یا بازرسان سازمان برای تصویب به مجمع عمومی سازمان خود ارائه کند. علاوه بر آن هرگونه کمک خارجی و بین المللی را که به طور مستقیم یا غیرمستقیم دریافت یا پرداخت می

نمایند به فاصله حد اکثر یک ماه پس از وصول به صورت کتبی به دبیرخانه شورای توسعه مهندسی کشور اطلاع دهند. رئیس شورای مرکزی هر سازمان مسئول اجرای این ماده بوده و عدم رعایت الزامات این ماده مستوجب تعقیب قضایی و انتظامی وی می‌باشد.

ماده ۸۰- سازمان مدیریت و برنامه ریزی بنا به پیشنهاد شورای توسعه مهندسی کشور همه ساله میزان کمک‌های دولتی به سازمان‌های نظام مهندسی و اتحادیه سازمان‌های نظام مهندسی کشور را ذیل یک ردیف متمرکز در بودجه خود منظور و با تصویب مجلس شورای اسلامی در اختیار آنان قرار داده و بر نحوه هزینه آن نظارت خواهد کرد.

ح - فدراسیون سازمان‌های نظام مهندسی کشور

ماده ۸۱- سازمان‌های نظام مهندسی همه گروه‌های مهندسی می‌توانند با توافق خود یک اتحادیه به نام اتحادیه سازمان‌های نظام مهندسی کشور در سطح ملی داشته باشند که محل دبیرخانه آن در تهران است و اساسنامه آن به وسیله سازمان‌های تشکیل دهنده اتحادیه تدوین و در دبیرخانه شورای توسعه مهندسی کشور به ثبت می‌رسد.

فصل چهارم : وظایف دولت

ماده ۸۲- به منظور برنامه ریزی اجرایی وظایف دولت در جهت تحقق اهداف مذکور در ماده ۲ این قانون و هم چنین نظارت و کنترل مداوم برنامه ها و اصلاح آنها در مقاطع زمانی مشخص شورای توسعه مهندسی کشور در سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور تأسیس می‌شود.

ماده ۸۳- وظایف و اختیارات شورای توسعه مهندسی کشور به شرح زیر است:

۸۳-۱- تهیه و پیشنهاد سیاست‌های اجرایی ارتقای دانش فنی و توسعه فناوریهای مهندسی شامل تعیین حوزه های مورد اولویت توسعه فناوری مهندسی کشور، سطح دانش فنی مورد انتظار و راهبردهای اساسی دسترسی به آنها به نحوی که منجر به افزایش مزیت رقابتی ملی کشور در حوزه های مهندسی در سطح بین المللی گردد جهت بررسی و تصویب به هیئت وزیران

۸۳-۲- تهیه برنامه ملی توسعه دانش فنی و فناوریهای مهندسی در چارچوب سیاست‌های مصوب و پیشنهاد آن به هیئت وزیران جهت بررسی و تصویب. این برنامه بدون قید انحصار باید موارد زیر را پوشش دهد:

۸۳-۲-۱- تربیت نیروی انسانی متخصص حرفه ای در حوزه فعالیت‌های مهندسی در سطوح مختلف کارگر ماهر، کاردانی و مهندسی.

۸۳-۲-۲- آموزش حرفه ای و تجاری تکمیلی و بازآموزیهای نوبه ای به منظور ارتقای مداوم مهارت نیروی انسانی مهندسی کشور.

۸۳-۲-۳- شناسایی و تدوین سازوکارهای حمایتی از توسعه آموزش عالی در حوزه های مهندسی مورد اولویت کشور.

۸۳-۲-۴- شناسایی تفصیلی حوزه های مورد اولویت توسعه فناوری مهندسی کشور.

۸۳-۲-۵- تدوین مدل دسترسی به سطح دانش فنی مورد انتظار و طراحی گامهای اجرایی مرحله ای آن.

۸۳-۲-۶- تدوین سازوکارهای اجرایی حمایت‌های دولت اعم از حمایت‌های عمومی از قبیل صدور مجوزهای لازم، حمایت از حقوق مالکیت معنوی پدید آورندگان دانش و فناوریهای نوین و هم چنین حمایت‌های مالی و مالیاتی از انجام طرح‌های آموزشی، تحقیق و توسعه، سرمایه گذاری، عرضه خدمات و انجام فعالیت‌های حرفه ای مهندسی در حوزه های مهندسی مورد اولویت ملی.

۸۳-۲-۷- تدوین برنامه وضع مقررات کنترل کیفیت و استاندارد خدمات فنی و مهندسی و کالاهای نرم افزاری و صنعتی تولیدی داخل کشور و وارداتی از خارج کشور. تهیه و تصویب هر یک از مقررات بسته به موضوع و وظایف دستگاه‌های اجرایی کشور توسط دستگاه اجرایی ذیربط تهیه و به تصویب مراجع قانونی مربوط می رسد.

۸۳-۳- پایداری و توسعه بازارهای منصفانه فعالیت‌های حرفه ای مهندسی و کنترل مداوم آنها به منظور حصول اطمینان از جریان رقابت سالم در این بازارها به ویژه در ارجاع پروژه های دولتی، شفافیت گردش اطلاعات در آنها، برقراری امکان دسترسی سالم و یکسان برای اعضا و خریداران خدمات و محصولات مهندسی، جلوگیری از ایجاد انحصار، و ایجاد تسهیلات کافی برای ورود مهندسان حرفه ای جدید به این بازارها و ایجاد کنترل وجود موانع کافی برای جلوگیری از ورود اشخاص فاقد صلاحیت به آنها. شورا موظف است در صورت مشاهده موارد خلاف مراتب را سریعاً به سازمان مدیریت و برنامه ریزی و هیئت وزیران گزارش کار را و تا حصول نتیجه پی گیری کند.

۸۳-۴- همکاری متقابل با سازمان‌های نظام مهندسی در تنسيق امور حرفه‌ای مهندسان و کاردانها تا جائیکه به تحقق اهداف این قانون کمک کند، از جمله:

۸۳-۴-۱- بررسی و تصویب پیشنهادهای تأسیس سازمان‌های نظام مهندسی و نظارت عمومی بر فعالیت های آنان جدید واصله از هیئت های مؤسس آنها.

۸۳-۴-۲- تعیین رشته‌ها و گرایش‌های تخصصی‌ای که می‌توانند برای تشکیل هر سازمان نظام مهندسی در یک گروه قرار بگیرند.

۸۳-۵- بررسی و تأیید آیین نامه ها و دستورالعمل‌های اجرایی مربوط به ارجاع کار پروژه های دولتی و هم چنین تنظیم روابط دستگاه‌های اجرایی کشور با مهندسان حرفه ای و پیشنهاد آنها جهت تصویب به هیئت وزیران.

۸۳-۶- پیشنهاد موارد بیمه های اجباری مسئولیت حرفه ای مهندسان و هم چنین سایر آیین نامه های ناظر بر بیمه مسئولیت حرفه ای مهندسی جهت بررسی و تصویب به هیئت وزیران.

۸۳-۷- قبول داوری از سوی دولت در اختلافاتی که ماهیت فنی و مهندسی دارد.

۸۳-۸- پیشنهاد آیین نامه روابط کار بین مهندسان حرفه ای با کارفرمایان و متقاضیان خدمات مهندسی در بخش خصوصی و دولتی با رعایت قوانین و با رعایت منافع عرضه کننده و خریدار خدمات و محصولات مهندسی به مراجع ذیربط قانونی مربوط به هر پیشنهاد.

۸۳-۹- سیاست گذاری و برنامه ریزی در جهت ترویج اصول اخلاق حرفه‌ای در بین مهندسان و صاحبان حرفه‌های مهندسی.

۸۳-۱۰- پیشنهاد سیاست‌های حمایتی توسعه مبادلات بین‌المللی خدمات و محصولات مهندسی به منظور افزایش قدرت رقابتی بنگاه‌های مهندسی ایران در داخل و خارج از سرزمین با بنگاه‌های خارجی و هم چنین آیین نامه های ناظر بر توسعه ارتباطات بین‌المللی مهندسان در سطح سازمان‌های نظام مهندسی و یا بنگاه های حرفه ای جهت بررسی و تصویب به هیئت وزیران.

۸۳-۱۱- انجام کلیه وظایفی که در سایر مواد این قانون بر عهده شورای توسعه مهندسی کشور گذاشته شده است و هر وظیفه و اختیار دیگری که به موجب قانون و تصویب نامه‌های هیأت وزیران به عهده شورا نهاده شده یا به شورا اعطا می‌شود.

ماده ۸۴- اعضای شورای توسعه مهندسی کشور عبارتند از معاون رئیس جمهور و رئیس سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور، معاون توسعه مهندسی سازمان و نه تن از مهندسان حرفه ای خبره از حوزه های مختلف مهندسی که توسط معاون رئیس جمهور و رئیس سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور پیشنهاد و توسط هیئت وزیران منصوب می گردند. ریاست این شورا با معاون رئیس جمهور و رئیس سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور و در غیاب رئیس سازمان با معاون توسعه مهندسی وی است. دبیر این شورا معاون توسعه مهندسی سازمان است.

ماده ۸۵- با تصویب این قانون معاونت فنی سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور به معاونت توسعه مهندسی کشور تغییر نام داده و عهده دار وظایف زیر خواهد شد:

۸۵-۱- بررسی و اظهار نظر در مورد طرحهایی که به شورای توسعه مهندسی کشور ارسال می شود.
 ۸۵-۲- تهیه پیش نویس کلیه سیاستها، برنامه ها، آیین نامه ها و دستور العملهایی که به موجب این قانون بر عهده شورای توسعه مهندسی کشور گذاشته شده است و نظارت بر اجرای آنها پس از تصویب در هیئت وزیران و مراجع قانونی مرتبط.

۸۵-۳- اجرای کلیه مواردی که طی برنامه ها، آیین نامه ها و دستور العملهای اجرایی فوق الذکر بر عهده این معاونت گذارده می شود.

۸۵-۴- ایجاد یک مرکز مطالعاتی و حمایتی از توسعه فعالیتهای مهندسی کشور. با تأسیس این مرکز دولت موظف است سایر مراکز مشابه را به ویژه دفاتر و مراکز شکل گرفته در ریاست جمهوری را تعطیل و در این مرکز ادغام نماید.

۸۵-۵- کنترل مداوم بازارهای فعالیتهای حرفه ای مهندسی به منظور حصول اطمینان از جریان رقابت سالم در این بازارها به ویژه در ارجاع پروژه های دولتی، شفافیت گردش اطلاعات در آنها، برقراری امکان دسترسی سالم و یکسان برای اعضا و خریداران خدمات و محصولات مهندسی، جلوگیری از ایجاد انحصار، و وجود تسهیلات کافی برای ورود مهندسان حرفه ای جدید به این بازارها و وجود موانع کافی برای عدم ورود اشخاص فاقد صلاحیت به آنها. معاون توسعه مهندسی موظف است در صورت مشاهده موارد خلاف مراتب را سریعاً به رئیس سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور و شورای توسعه مهندسی کشور گزارش نماید و کلیه اقدامات لازم را تحت راهبری رئیس سازمان انجام دهد.

۸۵-۶- ایفای وظایف دبیرخانه ای شورای توسعه مهندسی کشور و ابلاغ مصوبات آن.

۸۵-۷- ایجا پایگاه ملی اطلاع رسانی مهندسی کشور.

۸۵-۸- نظارت بر اجرای مصوبات دولت در زمینه توسعه مهندسی کشور و هم چنین مصوبات شورای توسعه مهندسی کشور توسط دستگاههای اجرایی دولتی، نهادهای عمومی و بخش های خصوصی و تعاونی و گزارش آن به شورا.

ماده ۸۶- بودجه فعالیت‌های شورای توسعه مهندسی کشور بنا به پیشنهاد شورای مذکور همه ساله در بودجه عمومی دولت منظور و صد در صد آن در اختیار سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور قرار می‌گیرد.

ماده ۸۷ - شورای توسعه مهندسی کشور برای انجام وظایف خود به تعداد لازم کمیسیون تخصصی تشکیل خواهد داد. ترکیب اعضای کمیسیونها تخصصی بنا به موضوع فعالیت آنها متشکل از نمایندگان دستگاه‌های اجرایی و نمایندگان شورای مرکزی سازمان یا سازمان‌های نظام مهندسی مرتبط خواهد بود..

ماده ۸۸- کمیسیون‌های مشترک تخصصی شورای توسعه مهندسی کشور مسئول رسیدگی، اعلام نظر و ارائه پیشنهاد در موضوعاتی خواهند بود که یا از ناحیه شورای توسعه مهندسی کشور به آنان ارجاع می‌شود و یا رأساً آن را ضروری تشخیص می‌دهند. این پیشنهادها مشروط به آنکه بررسی و یا تصویب آنها از اختیارات شورای فوق‌الذکر باشد با تصویب شورای مذکور اعتبار اجرایی می‌یابند.

ماده ۸۹- نحوه اداره جلسات شورای توسعه مهندسی کشور و تعداد جلسات سالیانه آن و روش اتخاذ تصمیمات در آن و هم چنین نحوه تشکیل کمیسیون‌های تخصصی، دوره تصدی آنها و چگونگی انجام وظایفشان به موجب نظام نامه‌ای خواهد بود که با رعایت این قانون و با رأی مثبت حد اقل ۶ نفر از اعضای شورای فوق‌الذکر به تصویب می‌رسد.

ماده ۹۰- از تاریخ تشکیل هر یک از سازمانهای نظام مهندسی موضوع این قانون پاسخ به استفسارات مراجع مذکور در قانون نظام مصنفی در مورد مشاغل و حرفه‌های مهندسی و کاردانی سازمان نظام مهندسی مربوطه خواهد بود.

ماده ۹۱- با تصویب و ابلاغ این قانون مواد ۱ تا ۲۷ قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان مصوب اسفند ماه ۱۳۷۴ و مواد ۱ تا ۲۷ قانون تأسیس سازمان نظام مهندسی کشاورزی و منابع طبیعی مصوب تیر ماه ۱۳۸۰ ملغی اعلام شده و مواد این قانون جایگزین آنها خواهد بود.